



УТВЪРДИЛ:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

Факултет по славянски филологии

Специалност: (код и наименование)

СЛС	1	1	0	1	0	5	2	1
-----	---	---	---	---	---	---	---	---

СЛАВЯНСКА ФИЛОЛОГИЯ

Магистърска програма: (код и наименование)

--	--	--	--	--	--	--	--	--

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

Д	3	3	0
---	---	---	---

История на словашката литература – I част

Преподавател: доц. д-р Добромир Григоров Григоров

Асистент: гл. ас. д-р Тиха Бончева

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	30
	Практически упражнения (хоспитиране)	
Обща аудиторна заетост		60
Извънаудиторна заетост	Реферат	10
	Доклад/Презентация	
	Научно есе	
	Курсов учебен проект	
	Учебна екскурзия	
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	50

Обща извънаудиторна заетост	60
ОБЩА ЗАЕТОСТ	120
Кредити аудиторна заетост	2
Кредити извънаудиторна заетост	2
ОБЩО ЕКСТ	4

№	Формиране на оценката по дисциплината ¹	% от оценката
1.	Участие в тематични дискусии в часовете	25%
2.	Тестова проверка/колоквиум	25%
3.	Изпит	50%
4.		

Анотация на учебната дисциплина:

Курсът е литературно-историческа реконструкция на образци от ранносредновековната книжовна традиция, ренесансовата и бароковата литература на територията на днешна Словакия. Основен акцент е поставен върху обусловеността на подбраните словашки текстове с образци на европейската литература и култура. Учебната програма включва няколко основни културни пласта, в чиито граници се разпознават ключови фигури и феномени, обуславящи съвременната словашка културна идентичност (мисиите на светите братя Кирил и Методи, Великоморавия, митът за Яношик, поетиката на барока). Първите прояви на словашкото народностно самосъзнание са пряко свързани със словашките рефлексии на европейския Ренесанс. По-късно бароковата поезика (в образците на бароковия славизъм) откроява признаците на една нова колективна самоидентификация, която впоследствие конструира бъдещата национална общност.

В рамките на семинарните занятия се коментират емблематични творби, чиито интерпретации допълват набелязани по време на лекциите проблеми и тенденции.

Предварителни изисквания:

Студентите следва да владеят словашки език поне на ниво B1 (по EPP), а също така да са запознати с ключови словашки културни реалии, както и с основни събития в словашката културна история. В този смисъл настоящият курс се опира върху работата по предмета „Исторически и културни реалии“. Литературната информираност включва познаване на основни образци в концепцията на Хуманизма, на ренесансовата и бароковата европейска литература, включени в университетския курс по история на западноевропейските литератури, както и познания върху жанровата система на средновековната литература.

Очаквани резултати:

Цел на курса е задълбоченото навлизане в ранносредновековната, ренесансовата и бароковата култура и литература по земите на днешна Словакия, представена с нейни

¹ В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

ключови автори и представителни произведения. Курсът предпоставя възможност пред студентите да приложат усвоените нови знания в задълбочен сравнителен прочит на образци от европейската ренесансова, хуманистична и барокова литература със словашката книжовна продукция, която е вдъхновена от тези поетики.

Учебно съдържание

Лекции

№	Тема (лекции):	Хорариум
1.	Културно-историческото значение на Великоморавската мисия на светите братя Кирил и Методий в словашки контекст. Житията на светите братя Кирил и Методий.	2 ч.
2.	Латинизация на средновековната словашка култура. Прекъсване на православната традиция и налагането на католическото богослужение.	2 ч.
3.	Ренесансът в словашкия културен контекст и влиянието на идеите на Реформацията. Култът към античността и нейното актуализиране.	2 ч.
4.	Латинска ренесансова литература. Патриотичната антитурска поезия на Павол Рубигал (XVI в.)	2 ч.
5.	Специфика на словашката ренесансова култура в творчеството на Мартин Раковски.	2 ч.
6.	Утвърждаване на народностно словашко съзнание. Ян Филицки, Вавринец Бенедикт Недожиерски, Якуб Якобеус.	2 ч.
7.	Историческата епика в стихове от XVI в. Синтезът на историографски и социални рефлексии, сходствата с фолклорната поетика. Ян Силван и сборникът <i>Písňe nové</i> (1571).	2 ч.
8.	Предпоставки за появата на словашката барокова култура. Нравствените императиви на бароковия човек.	2 ч.
9.	Обусловеността на книжовната традиция от църковната институция и католицизма. Светска и религиозна барокова култура. Жанрова система. Бароков славизъм.	2 ч.

10.	Значение на словашките барокови „песенници”. Съдбата на сборниците и тяхното пренаписване. Проблемът за авторството в канционалите.	2 ч.
11.	<i>Cithara sanctorum</i> (1636) и <i>Cantus catholici</i> (1655) – съдържание, функции, типове авторство в сборниците. Поезията на Даниел Синапиус.	2 ч.
12.	Литературната биография на бароковия писател Юрай Трановски (1592-1637).	2 ч.
13.	Историческият бароков епос. Историческа основа и автобиографичен характер на епическата творба <i>Los Pilárika Štepana</i> (1666) от Щефан Паларик.	2 ч.
14.	Героичният епос от 17. и 18. век. Творчеството на Матей Маркович и героите на анонимната социална поезия. Възкресяването на фолклорните разбойници Яношик, Адам, Якуб.	2 ч.
15.	Бароковата поезия между избора на поета-свободен гражданин и дидактичния патос на проповедника (XVII и XVIII в.) Обща характеристика на творчеството на Петер Бенички (1606-1664) и Хуголин Гавлович (1712-1787).	2 ч.

Семинарни занятия

№	Тема (упражнения):	Хорариум
1.	Специфики на старата словашка литература. Легендата на Маурус (<i>Legenda o sv. Svoradovi a sv. Benediktovi</i>).	2 ч.
2.	Хуманизъм в словашката литература. Развитие на поезията на латински език. Творчеството на Мартин Раковски (<i>Knižka o spoločenských vrstvách...; O svetskej vrchnosti</i>).	2 ч.
3.	Историографска проза. Якуб Якубеус (<i>Slzy, vzdychy a prosby Slovenského národa</i>).	2 ч.
4.	Духовна лирика на „роден език“. Елиаш Лани (<i>Písne</i>).	2 ч.

5.	Молитвени песни и преработка на псалми при Ян Силван (<i>Písňe nové na sedm žalmů kajících a jiné žalmy</i>) и Вавринец Бенедикт Недожерски (<i>Žalmové někteří v písňe české... </i>).	2 ч.
6.	Любовна лирика от кодекс на Ян Фанхали Йоб (<i>Kódex Jána Fanchaliho – Jóba</i>). Жанрът епиграмите при Ян Филицки и Ян Бокациус.	2 ч.
7.	Особености на пътеписния жанр в <i>Opis cesty do Konštantínopolu</i> от Павол Рубигал. Исторически песни. Мартин Бошнак (<i>Píseň o zámku Muránském</i>).	2 ч.
8.	Развитие на драмата. Светски и религиозни сюжети в драмите на Павел Кирмезер и Юрай Тесак Мошовски.	2 ч.
9.	Барок в словашката литература. Католически и протестантски канционали. <i>Cithara sanctorum</i> . Духовната песен при Юрай Трановски.	2 ч.
10.	Дидактична поезия. Петър Беницки (<i>Slovenské verše</i>) и Хуголин Гавлович (<i>Valaská škola mrávív stodola</i>).	2 ч.
11.	Барокова любовна лирика. Щефан Фрдинанд Селецки: <i>Obraz panej krásnej perem malovaný</i> .	2 ч.
12.	Жанрът на спора при Ян Абрахамфи (<i>Rozmlúvaní duše s tělem...</i>) Барокова героическа песен: <i>Píseň o Janošíkovi, zbojníkovi; O Surovec Jakubovi, zbojníkovi</i> .	2 ч.
13.	Историческото и автобиографичното в произведението <i>Los Pilárika Štepana</i> от Щефан Пиларик . Развитие на мемоарния жанр при Самуел Хрушковиц (<i>Život Samuela Hruškovića</i>) и Ян Симонидес (<i>Väznenie, vyslobodenie a putovanie Jána Simonidesa a jeho druha Tobiáša Masníka</i>).	2 ч.
14.	Гражданско –политическата лирика на Даниел Кърман. Пътеписният дневник на Даниел Кърман (<i>Cestovný denník z rokov 1708 – 1709</i>).	2 ч.

15.	Научни изследвания на Даниел Синапиус Хорчичика. (<i>Neo-forum Latino-Slavonicum. Nový trh latinsko-slovenský</i>).	2 ч.
-----	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	------

Конспект за изпит

№	Въпрос
1	Културно-историческото значение на Великоморавската мисия на светите братя Кирил и Методий в словашка среда
2	Житията на светите братя Кирил и Методий
3	Героичният епос и възкресяването на фолклорните герои. Фолклорните герои Яношик, Адам, Якуб
4.	Словашка барокова поезия. Жанрове и тематични доминанти
5.	Специфика на словашката ренесансова култура. Творчеството на Мартин Раковски
6.	Утвърждаване на народностното самосъзнание в литературата. Якуб Якубеус
7.	Драматургията на словашкия барок
8.	Значение на словашките барокови сборници с песни: съдържание, функции, типове авторство
9.	Влиянието на европейския литературен Ренесанс върху словашката книжовна традиция
10.	Ключови произведения на бароковия исторически епос

Библиография

Основна:

Павлов, И. *Записки по словашка литература*. С., 1995.

Карагъзов, П. *Самосъзнание словесности. Историографии славянских литератур*. С., 1996.

Markovič, P. *Slovenský literárny klasicizmus a preromantizmus*. Prešov, 2020.

Tureček, D. (ed.) *Český a slovenský literární klasicizmus*. Brno, 2017.

Brtaňová, Er. (ed.) *Literárnohistorické kolokvium (I. Stredovek. II. Humanizmus a renesancia)*. Bratislava: ÚSL SAV, 2013.
Goszczyńska, J. *Mýtus o Janošíkovi vo folklóre a slovenskej literatúre 19. storočia*. Bratislava, 2003.
Brtaňová, Er. *Na margo staršej literatúry*. Bratislava, 2012 .

Encyklopédia slovenských spisovateľov I-II. Bratislava, 1984.
Mikula, V. a kol. *Slovník slovenských spisovateľov*. Libri, 1999.
Slovník slovenských spisovateľov. Bratislava, 2005.
Gregorec, J., Čepan, J. a kol. *Dejiny slovenskej literatúry II*. Bratislava 1965.
Křemery, Št. *Dejiny slovenskej literatúry II*. Bratislava, 1976.
Minárik, J. *Dejiny slovenskej literatúry I*. Bratislava, 1985.
Sedlák, Im. a kol. *Dejiny slovenskej literatúry I-II*. Bratislava – Martin, 2009.
Šmatlák, S. *Dejiny slovenskej literatúry I-II*. Bratislava, 1997 – 2001.

Допълнителна:

Legends and chronicles of the Koruna of Bohemia. Praha 1988.
Kollárová, I. *Cenzúra kníh v tereziánskej epoche*. Bratislava, 1999.
Maršina, R. *Legends of medieval Slovakia*. Budmerice, 1977.
Minárik, J. *Baroková literatúra. Svetová, česká, slovenská*. Bratislava, 1984.
Minárik, J. *Tri literárnoestetické rozborý zo staršej slovenskej literatúry*. Bratislava, 1973.
Mikula, V. *Od baroka k postmoderne*. Levice, 1997.
Minárik, J. *Baroková literatúra. Svetová, česká, slovenská*. Bratislava, 1984.
Mišianik, J. *Pohlady do staršej slovenskej literatúry*. Bratislava, 1974.
Radkoš, P. *Velkomoravské legendy a povesti*. Bratislava, 1977.
Sopko, J. *Kroniky stredovekého Slovenska*. Budmerice, 1995.
Tkačíková, E. *Podoby slovenskej literatúry obdobia renesance*. In: *Litteraria XXVI*. Bratislava, 1988.
Vojtech, M. *Od baroka k romantizmu. Literárne smery a tendencie v slovenskej literatúre v rokoch 1780-1840*. Bratislava, 2003.

Дата:
8.5.2024 г.

Съставили:
доц. д-р Добромир Григоров
гл. ас. д-р Тиха Бончева

Учебната програма е приета с протокол № 6 на ФС на ФСлФ от 11.06.2024 г.